

Kertomus Suomen Muinaismuistoyhdistyksen toiminnasta vuonna 1998

Yhdistyksen tarkoitus

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää Suomen maan ja kansan sekä Suomen suvun ja sen asuma-alueiden ynnä mahdollisuuksien mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevia muinaistieteellisiä, etnologisia, taide- ja kulttuurihistoriallisia tutkimuksia, levittää tietoa oman maan muinaisjäänöksistä ja osaltaan vaikuttaa niiden suojelemiseen sekä herättää ja pitää vireillä kansan harrastusta muinaismuistoihinsa. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 128:n vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan seitsemän jäsenkokousta, joista neljä kevä- ja kolme syyskaudella. Kansallismuseon peruskorjauksen takia yhdistys piti kokouksensa Tieteellisten seurain valtuuskunnan ylläpitämässä Tieteiden talossa Kirkkokatu 6:ssa.

Helmikuun kuukausikokouksessa 5.2. yhdistyksen sihteeri, fil.lis. Marianne Schauman-Lönnqvist piti esitelmän »Korvala i Sagu – ett gravfält från vår tideräkningens början». Esitelmässä selostettiin hiljattain löydetyn vanhemman roomalaisajan ruumishautakalmiston kaivaustuloksia ja luotiin katsaus maamme vanhemman roomalaisajan kulttuurikuvaan. Esitelmän jälkeen käydyssä keskustelussa arveltiin mm., että kun aikakauden kalmistojen topografia näyttää olleen kaikkialla sama, eli ne ovat sijainneet pienissä saarissa, voitaisiin niitä ryhtyä etsimään järjestelmällisesti vastaavista paikoista.

Maaliskuun kuukausikokouksessa 6.3. fil. kand. Tiina Eskelinen piti esitelmän »Suomen myöhäiskeskiaikaiset ja reformaatioaikaiset messukasukat». Esitelmässä esiteltiin ne harvat kasukat, jotka ovat säilyneet joko museoissa tai kirkoissa meidän päiviimme saakka. Niitä on valmistettu mm. sekä Saksassa että Hollannissa ja jopa Naantalın luostarissa. Esitelmän jälkeen keskusteltiin mm. siitä, oliko kasukoiden koristuksessa kuva-aiheita, jotka viittaisivat siihen, että kasukka oli valmistettu tiettyä kirkkoa varten.

Huhtikuun kuukausikokouksessa 3.4. johtokunnan jäsen, dosentti Teppo Korhonen piti esitelmän »Vihkiryijy – taidetta ja taikauskoa». Jännittävässä esitelmässä, joka oli laaja kulttuurihistoriallinen katsaus sekä ajassa että tilassa, tuotiin esille nykyaikaisen vihkiryijyn monet lähtökohdat ja esivaiheet.

Vuosikokouksessa 7.5. yhdistyksen sääntöjen mukaisesti puheenjohtaja dosentti Torsten Edgren piti vuosikokousesitelmän otsikkonaan »Kolmhaara revisited». Siinä tuotiin esille uusia tutkimustuloksia Honkilahden Kolmhaaran asuinpaikka- ja kalmistoalueesta. Radiohiiliajoitukset osoittavat, että aiemmin kivikautisina pidetyt punamultahaudat sittenkin ajoittuvat esiroomalaiselle rautakaudelle. Kolmhaaran haudoista löydetuille savipalasilille esitettiin uusi tulkinta. Savimöykky on asetettu vainajan silmien kohdalle ja koska niissä on meripihkahelmien painanteet, arveltiin, että savikiekot ja meripihkahelmet ovat tavallaan esittäneet silmiä. Esimerkkejä vastaavasta käytännöstä tunnetaan mm. Jerikon haudoista. Uudet, mielenkiintoiset tutkimustulokset herättivät runsaasti keskustelua.

Syyskauden ensimmäisessä kuukausikokouksessa 2.10. fil. maist. Anna Carpelan piti esitelmän »Yleiset kaivot Helsingissä 1800-luvulla». Esitelmässä selostettiin miten kaivot olivat tärkeitä kaupunkilaisten vesihuollossa juomaveden osalta ennen vesilaitoksen perustamista ja vesijohtoverkon rakentamista 1870-luvulla. Pesu- ja muu talousvesi sen sijaan haettiin merestä tai kerättiin sadevetenä. 1870-luvulla Helsingissä oli yhteensä 27 yleistä kaivoa. Ne sijaitsivat toreilla sekä muilla aukioilla asemakaavassa osoitetun paikan mukaisesti ja olivat tärkeitä asukkaiden kohtaamispaikkoja.

Marraskuun kuukausikokouksessa 6.11. yhdistyksen kirjeenvaihtajajäsen, fil. tri Knut Drake piti esitelmän »Magnus Tavast-hökgoret i Åbo domkyrka». Vertailemalla pääkuorin rakenteita joihinkin pohjoissaksalaisiin kirkkoihin esitelmöitsijä toi esille ajatuksen, että kyseessä olisi sama rakentaja eli saksalainen Hinrich Brunsberg. Esitelmässä esitettiin myös uusia näkökohtia Turun tuomiokirkon eri rakennusvaiheiden ajoitukseen.

Joulukuun kuukausikokouksessa 4.12. esitelmöivät professori Jaakko Frösén ja fil. lis. Mika Lavento aiheesta »The Finnish Jabal Haroun Project»in arkeologisen kaivauksen ja surveyn tuloksia kesällä 1998 Jordaniassa. Jaakko Frösén selosti projektin lähtökohtaa ja alkuvaiheita sekä antoi värikkään kuvan kenttäoloista. Mika Lavento kertoi suoritetusta tarkkuusinventoinnista ja siitä, miten pintapöytäkartalla pystyttiin paikallistamaan mitä eri-ikäisiä muinaisjäännöksiä.

Johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana viisi kertaa (2.2., 4.3, 20.4, 23.9. ja 11.12). Pykälää johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi 46.

Yhdistyksen työpöytäkokouksen neuvottelukunnan kokous pidettiin tiistaina 20.4.1997 Kansallismuseon väliaikaisissa tiloissa Laivurinkadulla.

Julkaisutoiminta

Painosta ilmestyi kertomusvuoden aikana

- *Suomen Museo* 1997 (toimittanut Tuukka Talvio) omistettu akateemikko Eino Jutikkalalle hänen oltuaan yhdistyksen työpöytäkokouksen jäsenenä 60 vuotta 1997. Niteen kirjoittajat olivat Anna-Liisa Hirviluoto, Unto Salo, Tuija Tuhkanen, Jouni Kuurne, Helena Mattila, Pirkko Sihvo, Sirkku Dölle, Jüri Kokkonen, Markus Hiekkänen ja Paula Purhonen, volyymin laajuus 164 s.
- *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 105:1 ja 105:2, Gustaf Donnerin (†), The Finnish Nubia Expedition to Sudanese Nubia 1964–65. The Excavation Reports. Volume I. Text. Volume II. Plates. Laajuus 309 s. + 226 s.
- *Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja* 106, Paula Purhonen, Kristinuskon saapumisesta Suomeen, volyymin laajuus 261 s.

Kirjasto ja arkisto

Kertomusvuonna yhdistyksen kirjasto kasvoi 997:lla niteellä. Vaihutoiminnan avulla saatiin 605 kausijulkaisua ja 312 monografiaa, joiden arvo on n. 205.000 mk.

Talous

Yhdistyksen vakituinen kokoustoiminta ja jäsenistölle postitettu informaatio on rahoitettu jäsenmaksukeräyksellä. Niin kauan kun yhdistyksen kuukausikokoukset pidetään evakossa Kirkkokadulla, jossa aikaisen sulkeutumisaikojen takia ei jää aikaa ohjelmanjälkeiseen vapaamuotoiseen seurusteluun eikä virvokkeiden nauttimiseen, kokousten kustannukset ovat olleet hyvin kohtuulliset. Näin ollen johtokunta ei katsonut tarpeelliseksi ehdottaa jäsenmaksujen korottamista. Vuosikokouksessa 7.5.1998 päätettiin pitää jäsenmaksut samansuuruisina kuin edellisenä vuonna. Vuosijäsenmaksu on 50 mk, ainaisjäsenmaksu 500 mk ja lahjoittajajäsenmaksu 2500 mk.

Vakituisen tapaan kirjojen myyntiä on yritetty edistää eri tavoin. Akateemisen kirjakaupan alennusmyynti ei valitettavasti ollut yhdistykselle yhtä tuottoisa kuin edellisenä vuonna. Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan ylläpitämä Tiedekirjakauppa on edelleen ylivoimaisesti tehokkain myyntikanava.

Yhdistys osallistui myös Kansallismuseon joulumyyjäisiin myymällä mm. tarkoitukseen lahjoitettua kirjallisuutta. Hanke tuotti voittoa 3000 mk.

Parantaakseen Urajärven metsäpalstan tuottoa tulevaisuudessa johtokunta päätti investoida 15 000 mk taimikkoharvennukseen, joka suoritettiin Asikkalan metsänhoitoyhdistyksen toimesta.

Jäsenistö

Varsinaisiksi jäseniksi yhdistykseen liittyivät kertomusvuonna Henrik Jansson Vantaalta, Rauno Latva-Mäenpää Seinäjoelta, Risto Männistö Seinäjoelta ja Pirkko Pekkarinen Helsingistä. Kertomusvuoden lopussa yhdistyksessä oli 622 jäsentä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Puheenjohtaja Torsten Edgrenin ilmoitettua, ettei hän enää ole käytettävissä puheenjohtajaksi, valittiin yksimielisesti yhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi tulevaksi toimikaudeksi dosentti Teppo Korhonen. Erovuorossa olleen johtokunnan jäsenen, uuden puheenjohtajan Teppo Korhosen tilalle valittiin yksimielisesti fil. tri Sanna Kaisa Spoof. Toinen erovuorossa ollut johtokunnan jäsen, professori Ari Siiriäinen valittiin yksimielisesti jatkamaan tehtävässään seuraavan kolmivuotiskauden. Johtokunnan muut jäsenet olivat fil. lis. Tuukka Talvio, museonjohtaja Marketta Tamminen, dosentti Ritva Wäre sekä dosentti Anna-Maria Åström. Johtokunta valitsi fil. lis. Tuukka Talvion varapuheenjohtajaksi.

Yhdistyksen sihteerinä toimi fil. lis. Marianne Schauman-Lönnqvist ja varasihteerinä fil. kand. Päivi Maaranen.

Yhdistyksen varainhoitajana ja kirjanpitäjänä on toiminut merkonomi Paula Räsänen, kirjastonhoitajana fil. maist. Airi Wiio ja julkaisuvarastonhoitajana fil. kand. Kerttu Itkonen.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin yksimielisesti fil. maist. Leena Hakli ja ekonomi HTM Toivo Tuomikorpi jatkamaan tehtävässä. Varsinaisten tilintarkastajien henkilökohtaisiksi varamiehiksi mainituksa järjestyksessä valittiin fil. maist. Olavi Tapio ja pankinjohtaja Antero Ruusuvaara (HTM).

Suomalaisen kirjallisuuden edistämisyseuran valtuuskunnan humanistisessa jaostossa edusti yhdistystä dosentti Teppo Korhonen varamiehenään Kerttu Itkonen ja Sanakirjasäätiön valtuuskunnassa prof. Juhani U. E. Lehtonen varamiehenään dos. Leena Sammallahti.

Helsingissä, 16.3.1999

Marianne Schauman-Lönnqvist
sihteer

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS

TULOSLASKELMA 01.01.1998–31.12.1998

VARSINAINEN TOIMINTA

Julkaisu toiminta		
Tuotot		126 754,85
Kulut:		
Henkilöstökulut	49 817,45	
Painatuskulut	228 677,94	
Pakkaus- ja postituskulut	6 555,68	
Muut kulut	9 084,00	-294 135,07
Kalevala-Koru/Luistari IV		40 000,00
Valtionavustus		150 000,00
Tuottojäämä		22 619,78
Muu varsinainen toiminta		
Kulut:		
Henkilöstökulut	23 065,50	
Kokouskulut	823,30	
Muut kulut	20 455,75	-44 344,55
Varsinaisen toiminnan kulujäämä		-21 724,77
Sijoitukset		
Tuotot	14 020,60	
Kulut/Urajäarvi	-19 083,20	-5 062,60
Kulujäämä		-26 787,37
Varainhankinta		
Jäsenmaksut	20 060,00	
Kulut	0,00	20 060,00
Kulujäämä		-6 727,37
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot	9 743,85	
Kulut	-2 342,06	7 401,79
Tuottojäämä		674,42
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Lahjoitusten tuotot	2 780,00	2 780,00
Omatoiminen tuottojäämä		3 454,42
Kokonaistuotto		3 454,42
Poistot		0,00
Tilikauden tulos		3 454,42
Tilikauden ylijäämä		3 454,42

SUOMEN MUINAISMUISTOYHDISTYS

TASE 31.12.1998

VASTAAVAA

Käyttöomaisuus ja

muut pitkäaikaiset sijoitukset

Aineelliset hyödykkeet

Maa-alueet	800,00	
Koneet ja kalusto	<u>0,00</u>	800,00

Pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	210 453,10	
Muut sijoitukset	<u>214 830,12</u>	425 283,22

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Saamiset

Myyntisaamiset	30 878,95	
Maksetut ennakot	0,00	
Siirtosaamiset	<u>4 050,00</u>	34 928,95

Rahat ja pankkisaamiset 41 238,73

502 250,90

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Peruspääoma	800,00	
Muu oma pääoma	183 216,20	
Ylijäämä edellisiltä tilikausilta	116 484,64	
Tilikauden tulos	<u>3 454,42</u>	303 955,26

Arvostuserät 154 578,71

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Siirtovelat	<u>43 716,93</u>	43 716,93
-------------------	------------------	-----------

502 250,90